

De Bonte Zwaan

Stijf van de rook stond het er af en toe, in de Amsterdamse schippersbeurs De Bonte Zwaan. Wat wil je ook, er hingen per dag gauw zo'n veertig, vijftig mannen rond, wachtend op een vaaropdracht. Gelegen aan de stredam in de Houthavens, was het drijvende kantoor altijd omringd door een vloot van wachtende binnenvaartschepen. Voor veel beroepsschippers was het in de periode 1980-1998 het centrum van hun bestaan: De Bonte Zwaan was beurs, bevrachtingskantoor, bankfiliaal, welzijnsinstelling, adviescentrum, bibliotheek, wasserij, vergaderzaal, crèche en ligplaats-school voor schipperskinderen, kerk, postadres, ontmoetingsplaats en hangplek tegelijkertijd. Het café trok ook andere Amsterdammers die met de vaart verbonden waren, zoals brugwachters en sleepbootvolk. In de winkel gingen de bumperstickers 'Vervoer op het water, de juiste weg' als warme broodjes over de toonbank om vrachtwagenchauffeurs op de snelweg te jennen.

Het kantoorship oftewel 'botoor', in 1966 gebouwd op de NDSM-werf, begon zijn bestaan als drijvende kantoorruimte voor cargadoorsbedrijf Vrachtmail, een dochteronderneming van de KNSM. Wegens ruimtegebrek kon er geen kantoorgebouw meer bij op het KNSM-terrein. Dan maar op het water, bij de Verbindingsdam. Met het verdwijnen van de KNSM uit Amsterdam in 1980 nam de Algemene Maatschappij voor Varenden het drijvende gebouw over. Van die tijd dateert ook de naam De Bonte Zwaan. Deze maatschappij was een

ware moederkloek met regionale vestigingen als De Zwarte Zwaan in Maastricht, De Groene Zwaan in Terneuzen, Het Zwanejong in Dordrecht en Het Zwanenest in Zwolle. Maar het fenomeen 'schippersbeurs' werd in 1998 opgeheven. Volgens Europese richtlijnen was het een vorm van concurrentievervalsing die de marktwerking dwarsboomde. Het gebouw kwam leeg te staan, een nieuwe bestemming bleek problematisch. Omwille van de brandveiligheid was het schip namelijk volledig dichtgekit met spuitasbest, tot aan de raamkozijnen en vloerdelen toe. De asbestsanering was zo akelig duur, dat zowel sloop als renovatie nauwelijks rendabel was. Totdat, in het kader van het broedplaatsenbeleid, de gemeente Amsterdam het schip voor 1 euro overdeed aan woningcorporatie De Key. Na een grondige asbestverwijdering en verbouwing door CASA Architecten konden vanaf begin 2006 ruim 30 fonkelnieuwe ateliers betrokken worden. Stichting De Bonte Zwaan beheert het schip met als nieuwe thuishaven de Stavangerweg 890 in de Houthavens, alwaar het is omringd door Pont 13 (de Amsterdamse pont die tot restaurant is verbouwd), studentencontainerwoningen, het studentenschip *Rochdale One* en Strand West. Een nieuwe trendy plek in de stad.

Ik zou er laatst een etentje hebben, maar de TomTom van de Indiase cateraar kende dit adres niet. Tja, de navigators hebben hun weg op het water nog niet gevonden. ■

De Bonte Zwaan was eerst een drijvend kantoor van Vrachtmail, dochter van KNSM. Op het moment van deze foto begon de verbouwing tot atelierschip. CASA ARCHITECTEN

Rondom het atelierschip aan de Stavangerweg is een trendy stedelijke zone ontstaan met studentenwoningen, een strand en horecavoorzieningen. WIM RUGGBOEK

Op 10 augustus 1981 was het doodstil op de schippersbeurs De Bonte Zwaan: de schippers voerden actie tegen het afschaffen van het beurssysteem met evenredige vrachtverdeling. Bijna twintig jaar later verloren ze alsnog de strijd. NATIONAAL ARCHIEF

